

Fredrik Reinfeldt: Avskedsanförande vid Moderaternas extra partistämma 2015

Talare

Fredrik Reinfeldt
Partiledare, Moderaterna

Datum

10 januari 2015

Plats

Friends Arena, Stockholm

Det var nyfikenhet på människan som gjorde att jag valde politiken. Jag skulle kunna lägga till också, att jag valde moderaterna. Denna fascination över människan som varelse: Förmågan att möta utmaningar. Förmågan att växa med svåra uppgifter. Som genom historien har hittat lösningar på väldigt svåra utmaningar. Som ständigt har lagt grund för bättre utveckling. Denna människa, som har varit vårt projekt i moderaterna.

Men det är också en annan sida av människan som har fascinerat. Det är det destruktiva, det som förstör och river ner. Människor som inte kommer till sin rätt. Hur ska man förstå det? Hur ska man förstå terror? Hur ska man förstå hat? Hur ska man förstå girighet och avund?

Har jag någon gång varit oense med någon i politiken, så är det med dem som säger att människan är antingen svart eller vit. Antingen är människan perfekt, allting löser sig, allting är jättebra; det finns inga problem, ge bara människor makt, så ordnar sig allting. Eller också de som vänder på det och säger att människan är alltid svag, klarar sig inte, måste styras, måste petas i rätt riktning, annars blir det inte bra. För mig tar det bort spänningen med vad som är kärnan i att vara människa. Kärnan är ju just att vi inte vet. Kärnan är ju att förmågan finns, men att den måste utvecklas och bäras i rätt riktning – och att det kan gå väldigt snett. För mig är politikens bästa stunder och engagemanget, när vi får människor att växa. Det spännande är just att det händer, för det är inte säkert att det händer.

Vad är det som lägger grund för att människan växer? Ja, det är naturligtvis att man får komma till sin rätt. Att man möter ett samhälle där människor finns omkring en, som tillåter en att växa. Det där är helt grundläggande. Vi är inte atomer. Vi lever i symbios med varandra. Vi växer också i samarbete och samverkan med andra. Det är i ett samhälle med familj, vänner, med människor

omkring oss som livet får en mening. Att växa handlar just om det, att växa tillsammans med andra.

Men det handlar också om att ha ett arbete. Det handlar om att alla ska kunna växa via ett eget arbete. Människan är nämligen kapabel att växa och lösa arbetsuppgifter. Och alla har den förmågan – inte på samma sätt och inte likadant i hela livet – men just att få testa sin förmåga, är helt grundläggande för att människor ska växa – och att inte få testa det är en krympningsprocess för människan. Alltså måste alla få möjlighet att arbeta, möta utmaningar, möta den här känslan av att det finns en förväntan. Det finns en annan ände av den här ansträngningen, där vi kan säga: Ja, nu har något hänt. Vi har åstadkommit någonting. Och har det inte nått hela vägen fram, ja då finns det möjlighet att försöka en gång till. I ett sådant samhälle mår människor bra.

Men det räcker inte med gemenskaper, samhälle och med arbete. Det kräver också väl fungerande politik, stat, kommun, landsting. Det är min övertygelse om att det behövs, därför att mänskligt liv ser inte likadant ut över hela livet. Det är inte så att det är en del av befolkningen som är kapabel och den andra mår inte så bra. Utan sanningen är att vårt liv är föränderligt. Vi föds in i beroende, vi lämnar livet i beroende av andra. Men vi har faser mitt i livet då vi är starkare, både kan stå på egna ben, men också finnas till stöd för andra människor. Så ser livet ut. Just för att vara säkra på att stödet finns för människor i alla faser i livet, så kan vi inte förlita oss bara på familj och vänner och nära och kära, för det ser olika ut och alla har inte tillgång till detta. Ska vi ha ett samhälle som lika fördelar möjligheter och chanser, då behövs det också en stark politik och en stark idé om att alla människor ska garanteras och säkras möjligheter. För mig har det landat i slutsatsen att det behövs också stark politik. Det behövs kompetens i regerande för att grundlägga det bra samhället där människor ska kunna växa.

Ska det komma på plats, då måste man också vara säker i sitt regerande på det sättet att man skapar fasthet. Det är i ett samhälle där det finns förutsägbarhet mellan människor, som man vet att ordningen här bygger på att jag följer regler i full förvisning om att också andra människor följer regler. Det är motsatsen till en polisstat. Det behövs alltså inte poliser för att kontrollera människor som av eget ansvarstagande väljer att följa kloka regler. Det skapar förutsägbarhet mellan människor. Men ska man kunna garantera det, då måste man säkra att man tillrättaför dem som inte respekterar den stora majoritetens regler. Får man

det att fungera, då skapar man ett tolerant, förutsägbart och öppet samhälle. För det behövs stark politik.

Det här har varit min och det här partiets livsgärning, att försöka ställa frågan: Hur ska vi få människor att kunna växa i den typ av utvecklade samhällen som Sverige är ett exempel på? Jag tycker att det har varit fantastiskt att leva i en tid, då väldigt mycket av god utveckling har lagts redan före det att jag kom in i politik och att nya moderater (och allt vad vi nu har kallat oss) har kommit till makt och till inflytande. Vi har burit med oss stora framgångar av tidigare generationer. Vårt partis idé är inte att förneka det, att riva ned, att förstöra, utan att säga: ”Låt oss bygga vidare på detta. Låt oss se det kloka i det som varit, men bygga för en ny tid med de utmaningar som nu ligger framför oss.”

Jag har fascinerats av mänskligt liv över hela Sverige. Jag har ägnat väldigt mycket tid åt att resa i Sverige. Jag har lärt mig att lyssna till människors berättelser. Jag har slagits av att alla människor bär på en berättelse – men inte samma. Och alla människor vill känna att du lyssnar på deras berättelse. Det vill personerna som jobbar i äldreomsorgen. Det vill personerna som jobbar i sjukvården. Det vill personerna som jobbar frivilligt med kvinnojourer. Det vill de som jobbar i socialtjänsten. Det vill de som jobbar för att trycka tillbaka narkotikaberoende eller att återföra dem som inte följer lagstiftningen. Det vill de som är kriminella men hoppas kunna komma tillbaka. Alla har en berättelse och alla undrar: Finns det någon som ser mig, finns det någon som lyssnar?

Ett parti som säger: ”Ja, vi lyssnar, men bara på några. Resten har vi inte tid för.” De kommer att märka, att väldigt många inte bryr sig om det partiet. Det är på något sätt ömsesidigt: ”Ni väljer att inte bry er om oss och därför svarar vi med att inte bry oss om er.” Det hänger ihop. Ett parti måste vara nyfiket på människor, på människors olikhet och på människors berättelser. Annars kommer vi aldrig att bära brett och stort förtroende.

Min erfarenhet är, att de berättelserna finns över hela Sverige. Redo att berättas! Finns det någon som vill lyssna?

Jag tycker att en av de mest spännande saker som finns i vår tid, det är de ändrade livscyklar och det ändrade åldrande som vi faktiskt ser. Jag tycker att en av mina största stunder i mina resor över Sverige var, när jag hamnade på gym i Huskvarna. De som var på gymmet bestod till 95 procent av 85-åriga damer, som

lyfte skrot. Det var någon man med. Men som kvinnorna sade: ”Han orkar inte så länge!”

De var sinnebilderna för mig av ett annat åldrande, en annan tid, ett utsträckt åldrande på ett helt annat sätt än vad vi har levt med tidigare. Det innebär inte, att för många blir äldretiden sjukdom och svårigheter att klara sig själv. Men för ett mycket stort och växande antal så är det en annan berättelse som växer fram. En ålderdom med egen ny kraft långt upp i åren. Med helt andra typer av förmågor, vilja att fortsätta att styra över sitt eget liv, än vad som kanske har varit fallet tidigare. Jag tror att vi bara är i början av att se och förstå att anpassa vår politik och vår syn på arbetsmarknad och liv till detta nya åldrande.

I januari 1992 (jag ser att Carl sitter här) så var jag ung riksdagsledamot. Jag var yngst i riksdagsgruppen. Jag var kallad till fyrpartigrupp. För på den tiden lade man budgetar i januari. Och Carl Bildts finansminister, Anne Wibble, berättade att trots att vi nu började känna av de svårigheter som sedan skulle präglade svenskt 1990-tal, och hur 1980-talskris och mycket av det som hade gått snett höll på att hinna ikapp oss, så hade ändå Bildtregeringen föreslagit några skattesänkningar. Med dessa skattesänkningar på plats, så kommer vi att komma ner i ett skattetryck på under 53 procent. 52,9, för att vara exakt, sade Anne Wibble. Som om vi hade spritt känslan, att nu hände någonting verkligt nytt. Och det var ju sant! Det var ju efter ett kvartssekel av mycket vansinne i svensk politik, tilltro till socialism, högre skatter, högre utgifter, som tog bort balansen och synen att människor kan växa av egen kraft. Som sade att de enda som ska växa, det är kommunalråd och människor som bestämmer över andra, så att de håller sig nere på marken. I den miljön, så var mer skatter bara ett uttryck för att vilja mer. Att göra bättre.

Nu kom en ny inriktning: Carl Bildt bröt med det galna kvartsseket och inledde en ny inriktning. Han började, som sagt, med ett skattetryck på strax under 53 procent. Bildtregeringen, men också socialdemokratiska regeringar som kom därefter, åtta år av alliansregering, drygt tjugo år av reformer senare, så har vi en svensk ekonomi i god balans och ett skattetryck på strax under fyrtyotvå procent.

Det är en av de mest enastående återkomster i styrka, som har skett i den öppna världen, den resa som Sverige har gjort. Det har skett via reformer. Det har skett via att helt enkelt göra oss mer effektiva, mer konkurrenskraftiga, att satsa på en

arbetslinje som gör det mer lönsamt att arbeta. Som har hjälpt just människor att växa in i arbetsmarknad, in i eget arbete. Som har vågat reformer som har varit väldigt tuffa.

Åtta år av reformer fick vi uppleva! Arbetslinjen stod i centrum. Arbetslinjen, som också sade att vi inte kan ha en sjukförsäkring som bygger på att dölja arbetslöshet. Människor har förmåga. Jag tycker att försäkringskassans bästa stund var, när de sade: Vi inser att vår uppgift inte är att se till det sjuka hos människor, utan att ställa oss frågan hur vi ska se det friska. Så ska vi tänka! En människa är aldrig så sjuk, att all förmåga har försvunnit. Frågan är, hur mycket ”frisk” som finns kvar och hur vi bygger på det. Vrid tänkandet!

Det var vad vi ville göra. Vi sade, att vi kan inte ha ett system som bygger på att alla som får svårigheter på arbetsmarknaden sjukskriver sig och försvinner ut i förtidspension. Vi måste bygga tidsgränser, reaktioner, vi måste bygga ett stöd för människor att kunna prövas igen, komma tillbaka. Den sjukförsäkringsreformen, tillsammans med vår arbetslinje, har kraftigt förändrat hur det ser ut i Sverige. Helt avvikande ohälsotal, som var svåra att förstå, har den nu fört Sverige till rimliga och med omvärlden likartade nivåer. Den kanske enskilt mest utskällda reform som vi har genomfört, men som långsiktigt har lagt grund för något annat och något nytt. Fri för nya politiska krafter att bryta ner och förstöra. Det ligger i den mänskliga naturen. Och en del politiska motståndare har den idén. Men styrkan ligger där. Nu har vi förändrat. Nu är det en arbetslinje som gör att historiskt många människor i det här landet arbetar.

Till det lade vi en arbetskraftsinvandring, som sade: ”Titta, människor i andra länder har också förmåga och vissa av dem tycker att det är attraktivt att växa med den förmågan här i Sverige.” Vi har också förändrat, att många av dem som kommer hit nu också kommer rakt in i arbete. En mycket stor del av den växande sysselsättningen vi har haft under de här åren har kommit just till gruppen utrikesfödda. Det är tack vare dem som vi kan bygga ut den svenska arbetsmarknaden, möta utmaningar, lägga grund för vår välfärd. Runt om i vårt Europa diskuteras: ”Hur ska vi tackla det faktum att vår befolkning minskar, hur ska vi klara våra välfärdsåtaganden?” Och så har vi länder i Norden som säger: ”Ja, man kan t.ex. öppna sitt land, ha en arbetslinje för arbetskraftsinvandring och på det sättet få in fler i arbete. Också det är en viktig reform som jag hoppas har kommit gör att stanna.

Vi har förändrat den svenska skolan. Förmodligen de största förändringarna sedan den allmänna skolans införande på 1840-talet. Problemet är att vi har så ont om tålamod. Vi vill så gärna, att egentligen ska reformen vara färdiganalyserad och avdömd före den är genomförd. Tanken att man ska vänta till efter den är genomförd eller – ännu värre – det har gått något år, den är på något sätt outhärdlig. Så mycket tid har vi inte! Men det blir orimligt. En av de stora förändringarna var att vi förde ner betygen till årskurs sex och införde en helt ny betygsskala. Vet ni, att de som fick betygen för första gången i årskurs sex har ännu inte gått ut högstadiet? Ändå är alla klara över exakt hur den här reformen har slagit och hur det gått för svensk skola. Det är inte seriöst. Det är inte långsiktigt. Långsiktighet bygger man genom att göra rätt reformer, men också genom att låta dem få genomslag och verkan.

Jag är övertygad om att beståndsdelarna i omläggningen av den svenska skolan är det som svensk skola har behövt sedan länge. Men det behöver också verka ut. För det bygger i grunden på att förskjuta skolans uppgift till att tydligare ställa sig frågan: ”Hur ska vi också få unga människor i detta land att växa utifrån egen förmåga?” På precis det sätt som vi resonerar kring hur vuxna ska kunna växa. Skapa ramar, skapa förutsättningar, sätt ut krav, följ upp och hjälp, stöd när det inte riktigt fungerar. Så ser de svenska skolreformerna ut. Jag är övertygad om att det kommer att föra oss i rätt riktning också när det gäller svensk skola. Men det tar tid innan allt detta är på plats.

En av de viktigaste insatserna som vi har gjort, det är att inse att ett parti som vill sänka skatter, och som också har som en liten sidoidé att det också är roligt med mer utgifter, bör ju fråga hur balansen ser ut. En del partier har ju inte idén att man vill sänka skatter, utan de vill ha mer utgifter men höjer skatten, så det är inget problem. Sedan vet ni ju, att det visst är ett problem. Men på oss ligger en annan uppgift. För vi ska hävda balans i en blandning mellan lägre skatter och högre utgifter. Och jag har många gånger återkommit till det, hur mycket krav det lägger på oss att vara noggranna i att hålla ordning på offentliga finanser. Mer på oss än på någon annan av just detta skäl! En och annan skriver ibland: ”Ja vi är så trötta på det här med ordning i offentliga finanser.” Man skulle vilja att de lever en kvart i ett land som inte har ordning i offentliga finanser. Då kommer de att förändra vad de just sade. Det är en lyx att säga så, när man har levt länge med stabilitet. Men i länder där man saknar detta, så längtar man inte till något hellre, än att det finns ordning, att det finns stabilitet i ekonomin och

långsiktighet.

Vår lärdom var, att ska detta fungera måste två saker ske: Det ena måste vara att fler jobbar. Och ska fler komma i arbete, då måste man ha en arbetslinje. Då kan inte idén vara, att stärka allt som gör att fler inte jobbar. Hela idén måste vara just jobb; och vad vi gör för att breda grupper kommer i arbete och att investeringarna som stöder det kommer på plats. Det andra är – och det ligger nära till – man måste vara beredd att peka ut utgiftsområden som då ska minska. Det är inte lätt i ett land där de flesta är väldigt förtjusta i många av de utgifter och kostnader som finns i det offentliga.

De saker som vi har minskat under de här åren är det uppenbara, nämligen vi betalar mindre i räntor på vår skuld av det enkla skälet att skulden har blivit mindre och att räntorna har gått ned. I många andra länder ser det annorlunda ut. Man lever över sina tillgångar och får ständigt växande ränteskulder för att man redan har gjort slut på pengarna. Det andra var just kopplat till ohälsa och utanförskap. Den kraftiga minskning som har skett i utanförskapet har ju varit glädjande för människor som kommer mer till sin rätt. Men det har också inneburit kraftigt minskade offentliga utgifter, kopplade till att finansiera människor som har arbetsförmåga men som faktiskt inte arbetar.

I samma stund som man släpper taget om sjukförsäkring, om ohälsotal, om den utveckling som vi lade grund för, så länge man inte har en politik mot detta, då kommer man att se helt andra saker ske. Då kan vi säga skola, vi kan säga sjukvård, vi kan säga satsningar vi vill, men sanningen är att resurserna kommer att gå i en annan riktning. Och det går fort! Därför måste man fortsatt kunna svara på en arbetslinje som både minskar ohälsotal och att människor söker sig bort från arbetsmarknaden och att de faktiskt kommer i arbete. Gör man det, då går det att förena med satsningar i en växande ekonomi, så som vi har gjort.

På det sättet har vi byggt ut stora resurser till svenskt rättsväsende. Vi lovade över 20 000 poliser. Det finns det nu i landet. Vi har också till de polisiära myndigheterna tillfört stora resurser.

Vi har fyllt i de här ”luftslotten”, som fanns när det gällde infrastrukturen; löftena utan pengar och finansiering. De är nu ifyllda och det finns stora satsningar på infrastruktur över hela landet; någonting som naturligtvis är viktigt i ett glest befolkat land som Sverige, och som skapar bättre

förutsättningar för liv och rörelse över hela vårt land.

Vi har gjort stora satsningar på forskning. Sverige ligger i den världselit där vi måste ligga just när det gäller forskningsresurser. Vi har glädjande närvaro av svenska välrenommerade storföretag som också på ett bra sätt bidrar med privata forskningsmedel. Men just basforskningen, just att säkra att vi faktiskt har de stora resurserna för doktorander på våra universitetsfilialer, det har alliansregeringen säkrat i två stycken utbyggnader via våra forskningspropositioner.

Vi har byggt ut resurserna till försvaret. Vi har ställt om det svenska försvaret för att vara insatsberett och modernt, välfungerande i en tid när detta krävs. Och vi har sagt oss redo, att också här tillföra resurser.

Det svåra i politiken är inte att rada upp allt detta som vi vill ha mer pengar till. Det svåra är att få ihop balansen och att förena det med viljan att sänka en och annan skatt. Så har vi då skapat det perfekta landet. Det är kanske inte så lämpligt att ni skrattade där! Eller också så var det helt rätt. Ni har så att säga förstått kärnan i vad jag tror är både de nya moderaterna och synen på hur man ska ta ansvar för ett land. Det stannar aldrig. Därför kan aldrig ett parti stanna upp. Man kan inte säga: Nu är det verkligen dags att lösa de problem vi har idag med allt skoj vi sade 1997. Eller ännu värre: Gud vad bra vi var 1918! Man måste svara på sin tids utmaningar med de lösningar som finns tillhanda nu. Och man måste göra det utifrån hur människor lever nu. Man måste förstå sin samtid. Därför så är varje reform och varje vinst vi eventuellt har gjort i vår historia, den är bra och ska i vissa sammanhang uppmärksammas. Men det är inte det här partiets uppgift att stanna i detta. Stanna inte! Rör på er! Fortsätt att se tiden som växer fram! Då blir vi relevanta. Då svarar vi på människors frågor och problem. Därför att ingenting kommer att vara perfekt, av det enkla skälet att människan inte är perfekt. Det blir bra för det mesta, men inte alltid. Just att rätta till, just att gå tillbaka, att ta om och lära, det måste också vara kärnan i ett politiskt parti. Just då visar vi att vi förstår vår huvuduppgift – just människan och människans förmåga att växa. Vi ska vara den starkaste och bästa rösten och kraften i Sverige för att möjliggöra det. Då förtjänar vi människors förtroende.

Sedan bara till sist, i närvaro av många partivänner (de flesta har jag levt vid sidan av och med i olika sammanhang under ett långt liv i politiken) vill jag bara

på enklaste sätt tacka för en fantastisk tid; för fantastiska erfarenheter, för den värme och det stöd som finns, för den kritik som många gånger har varit helt relevant – som är jättejobbig att hantera men som måste finnas mellan människor och också i ett politiskt parti, för alla de i närmaste och innersta krets som har varit med väldigt nära under resan och har gjort det möjligt för mig att få vara med och förverkliga väldigt mycket av det vi står för och vill åstadkomma. Jag hoppas nu kunna gå vidare i en samhällsgärning där jag kommer att stödja er på det sätt som jag tror man gör klokast – genom att inte säga för mycket. Ett parti har rätt att hitta nya personer som man känner förtroende för. De har rätt att få utrymme att uttolka och växa med vad moderaterna ska bli i framtiden. Jag kommer att vara ett stöd för de personerna på det sätt som de vill och tycker passar. Jag hoppas på det sättet kunna fortsätta en samhällsgärning också i framtiden.

Ett stort tack för en fantastisk tid. Tack ska ni ha!

Taggar

2010-tal, 2015, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/fredrik-reinfeldt-avskedsanforande-vid-moderaternas-extra-partistamma-2015>